

kurs
kompis

BA204 Barn og legemidler

kurs
kompis

BA204 Barn og legemidler

Det kan være nyttig å diskutere med kollegaer etter et e-læringskurs. Kurskompis gir deg muligheten til dette! Med et ferdig opplegg kan du trene på å omsette teori til praksis, enten alene eller sammen med andre.

Kurskompis tar inntil 30 minutter å gjennomføre, og er en frivillig aktivitet.

Diskusjonsoppgaver

Gjennom diskusjonsoppgaver som er laget til dette kurset, kan du reflektere, diskutere og dele erfaringer med en eller flere kollegaer. På den måten vil du lære mer, og bidra til at dine kollegaer også lærer mer. Diskusjonsoppgaver kan også brukes til egen refleksjon.

Tips til gjennomføring

- Gjennomfør e-læringskurset først
- Velg en som leder diskusjonen
- Skriv ut Kurskompis eller vis på skjerm
- Sett av tid (30 min), enten i sammenheng eller delt opp i mindre bolker.
- Involver alle i diskusjonen, og la alle slippe til med innspill
- Still gjerne oppfølgingsspørsmål til det som blir diskutert, f.eks.; «Har du eksempler på slike situasjoner? Hva kan vi gjøre bedre/ annerledes i en slik situasjon?»
- Om dere opplever at noen oppgaver er mer relevante og nyttige å bruke tid på enn andre, så prioriter det som er viktigst for dere.

Diskusjonsoppgaver

I kurset «BA204 Barn og legemidler» lærte dere om hvilke farmakokinetiske og farmakodynamiske parametere som påvirker omsetningen av legemidler hos barn. Dere lærte også om hvilke oppslagsverk som er tilpasset barn, og noen av de praktiske utfordringene som kan oppstå med legemiddelbehandlingen til barn.

Nå skal dere se på 3 kundemøter i apoteket som tar for seg aspekter av dette.

Kursmateriellet kan skrives ut fra kurset, og dette kan brukes som hjelp til å løse oppgavene. Dere kan også bruke oppslagverkene som er nevnt i kurset.

Til denne Kurskompisen er det laget et løsningsforslag. Dette kan brukes underveis, men vi oppfordrer dere til å prøve å løse alle oppgavene før dere ser i løsningsforslaget.

Kundemøte 1

En far kommer til apoteket. Han var der 2 dager tidligere og hentet ut en fenoksymetylpenicillin (Apocillin) mikstur til sønnen sin Alfred på 5 år. Faren er fortvilet fordi Alfred bare spytter ut miksturen.

1a: Hvordan kan dere hjelpe faren til Alfred slik at han tar medisinen sin?

Diskuter:

- Hvilke praktiske råd kan dere gi om kamuflering av smak?

1b: Mora til Alfred ringer til apoteket dagen etter og sier det ikke hjelper med kamuflering av smak.

Diskuter:

- Hvilke andre alternativer finnes (mikstur som smaker bedre/tabletter)?
- Hvilke tips kan dere gi for å få til et godt samarbeid mellom foreldrene og Alfred?
- Hvilke erfaringer har dere med barn som ikke vil ta legemidlene sine?

Kundemøte 2

En mor kommer til selvalget. Hun trenger smertestillende til dattera si Lykke på 9 måneder som plages med rødhet og irritasjon i mellomøret.

Hun forteller at legen sa de kunne gi paracetamol, men hun hadde ikke presisert administrasjonsform.

2: Hvordan vil dere håndtere denne situasjonen i apoteket?

Diskuter:

- Hvordan vil dere vurdere rektal administrasjon sammenlignet med oral administrasjon for barn under 1 år (tenk farmakokinetiske parametere)?
- I hvilke tilfeller vil det være gunstig å velge stikkpiller fremfor mikstur til små barn?

Kundemøte 3

En far kommer til apoteket. Han har en sønn på 6 år som nesten alltid kaster opp når han får legemidler. Faren er på apoteket for et annet ærend nå, men vil komme i forkjøpet til ev. neste gang sønnen skulle trenge legemidler.

2: Diskuter hvilke faktorer som er viktig å tenke på når det gjelder oppkast og legemidler?

Diskusjonsoppgaver - løsningsforslag

Dette er et veiledende løsningsforslag for kundemøtene.

Kundemøte 1

1a: Hvordan kan dere hjelpe Alfred til å ta medisinen sin?

- Oppbevaring av flytende orale legemidler i kjøleskap demper vond smak og lukt.
- Legemidlet kan gis i sprøyte. Det gis da langt bak i munnen, på siden langs kinnet for å unngå smaksløkene.
- Et generelt råd er en isbit på tungen før og etter administrasjon for å bedøve smaksløkene. Andre gode råd er å gi salte kjeks, vaniljesaus eller sterk saft gitt etter administrering.

1b: Mora til Alfred ringer til apoteket dagen etter og sier det ikke hjelper med kamuflering av smak.

Penicillin mikstur smaker vondt, og mange foreldre sliter med å få i barna tilstrekkelig dose. Alternativet er ofte bredspektrede miksturer som smaker bedre, f.eks. erytromycin, men unødig bruk av den typen miksturer bidrar til resistensutvikling. Barn som er 5 år og eldre kan som regel svelge tablett. Da unngår man den vonde smaken. Et alternativ vil derfor være å ringe legen for å endre forskrivningen fra mikstur til tablett.

Tips til råd for å få til et godt samarbeid er:

- skape forståelse hos barnet for hvorfor legemiddelet skal tas (aldersavhengig)
- være ærlig og ikke prøv å lure barnet slik at det mister tilliten
- unngå å avbryte en lekesituasjon for å gi legemidler, men gjerne avlede med lek belønne og rose barnet når de tar legemiddelet
- gi barnet legemidlene til omtrent samme tid hver dag. Da blir det en rutine for barnet, og lettere å huske.

Kundemøte 2

2: Hvordan vil dere håndtere denne kundesituasjonen i apoteket?

Vurdering av rektal administrasjon:

Biotilgjengeligheten for paracetamol er på cirka 80 %. Det absorberes godt fra tarmen, men er utsatt for førstepassasjemetabolisme. Absorpsjonen etter rektal administrasjon er variabel og avhengig av alder. Hos premature og nyfødte er absorpsjonen av legemidler ganske lik, men hos eldre barn er den som regel lavere ved rektal administrasjon.

Situasjoner der det er gunstig med stikkpiller:

- Ved oppkast
- Hvis tablettene eller miksturen smaker vondt/ikke kan deles og blandes i mat

Kundemøte 3

Første vurdering ved oppkast etter inntak av et legemiddel er hvor mye av legemiddeldosen som har blitt absorbert. Det er da flere faktorer å vurdere. Den viktigste er tidsintervallet mellom legemiddelinntaket og oppkast.

Tommelfingerregelen for ny dose etter oppkast av legemiddel:

- < 15 min. etter at dosen er gitt: Gjenta doseringen
- 15-60 min.: Helsepersonell vurderer om ev. ny dose skal gis, bl.a. basert på faktorer nevnt over og under
- > 60 min.: Ingen ny dose

Andre faktorer som vurderes er indikasjonen legemiddelet brukes for, legemiddelets terapeutiske bredde, hvor potent det er og hvor ofte det doseres. Risikoen for terapivikt ved at legemiddelet ikke er blitt absorbert og ny dose ikke gis, veies opp mot risikoen for overdosering/bivirkninger hvis noe av den første dosen er absorbert og det gis ny dose.

Kilder:

- *Nasjonalt kompetansenettverk for legemidler til barn: Små barn kan også ta tabletter, publisert 29.02.2021*
- *Tidsskriftet: Bruk av paracetamol til barn, publisert 28.02.2001*
- *Norsk barnelegeforening - Veileder for legemiddelhåndtering: Når barn spytter ut eller kaster opp medisin, publisert 12.10.2018*